

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/832/ /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni panasz
elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva budapesti lakos Panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedés ellen benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 417/2009. (XII. 2.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak (az intézkedés indokának közlése, a kényszerítő eszköz alkalmazásának dokumentálása, a lakcímkártya kérése, valamint az intézkedés hangneme tekintetében

helyt adok,

minden egyéb vonatkozásban

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) pontjára, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Heves Megyei Rendőr-főkapitányság
- 4) Füzesabonyi Rendőrkapitányság
- 5) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos 2009. augusztus 13-án 00 óra 10 perckor Aldebrő irányából Feldebrő irányába közlekedett a hátsó ún. szökő úton. A Füzesabonyi Rendőrkapitányság beosztottai szolgálati gépkocsival az út másik oldalán, a Panaszos járműjével szemben közlekedtek, majd észelve a járművet kéklámpával, szirénával, valamint karjelzéssel „*megállj*”-t jeleztek. A Panaszos azonban nem állt meg, ezért a szolgálati gépkocsival megfordultak, utána mentek, majd elé álltak és megállították. Igazoltatást, ruházat átvizsgálást hajtottak végre, majd pedig alkohol szondát alkalmaztak, amely nem mutatott ki alkoholfogyasztást. Elkérték a lakcímkártyát, majd ellenőrizték a körözési rendszerben az adatokat és közölték, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesznek.

Panaszában a rendőri intézkedéssel kapcsolatban kifogásolta, hogy a rendőri jelzést, amikor a szolgálati jármű vele szemben közlekedett ő nem látta. Észlelte ugyan, hogy szemből egy gépkocsi érkezik, de nem tudta, hogy az rendőrautó. Lassított, majd lehúzódott az út jobb oldalára, hogy a másik gépkocsi is elférjen, tekintettel arra, hogy elég keskeny az út. Elhaladt mellette a gépkocsi, majd később azt látta a tükörből, hogy a gépkocsi megfordul és kék lámpát, szirénát használva, nagy sebességgel jön utána. Ezt követően elhaladt mellette, majd elékanyarodott. Ekkor már látta, hogy rendőrautó, ezért megállt. Ezt követően három rendőr közrefogta a kocsiját és kinyitották a baloldali első ajtót, majd megpróbálták kirángatni, majd az egyik rendőr észrevette, hogy az öv miatt ez nem sikerül és ekkor abbahagyták a ráncigálását és üvöltve felszólították, hogy szálljon ki és adja át papírjait. Amikor a gépkocsiból kiszállt, akkor mindkét kezét hátracsavarták, lábait szétrugdosták és nekilökték a gépkocsija oldalának. Közölték a rendőrök, hogy „intézkedést foganatosítanak” és „ruházatátvizsgálás lesz”. Nem találtak nála semmit, ekkor alkoholszondát alkalmaztak, amely nem mutatott ki alkoholfogyasztást. Az igazoltatás alatt folyamatosan sértegették, megbilincseléssel és a kapitányságra történő bevittelrel fenyegették. Kérték a lakcímkártyáját is, de azt visszautasította. Ezt követően a rendőrök visszaadták az iratait, majd közölték vele, hogy ellene feljelentést tesznek.

A panaszos a rendőri intézkedések miatt 2009. augusztus 19-én panasszal élt a Független Rendészeti Panasztestületnél (a továbbiakban: Panasztestület), melyben az alábbiakat sérelmezi:

- megállítási módját;
- kirángatták a gépkocsijából, testi kényszert alkalmaztak vele szemben;
- nem közölték vele az igazoltatásának okát;
- lakcímkártyát is kértek tőle;
- ruházat, gépjármű átvizsgálását;
- alkoholszonda alkalmazását;
- az intézkedés hangnemét;
- a rendőrök az intézkedés befejezésekor nem köszöntek.

II.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló adatok – rendőri jelentések, valamint a Panaszos által készített hangfelvétel – alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg.

1. A Füzesabonyi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Alosztály 10020/506008/2009. számú szabálysértési feljelentése a panaszos ellen, aki a KRESZ 6. § (2) bekezdés ab/ pontjában írt rendelkezést nem tartotta be – mivel a megkülönböztető jelzés és karjelzés ellenére nem állt meg –, így elkövette az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. Rendelet 40/A. § (1) bekezdésébe ütköző jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést. A feljelentés szerint panaszos 2009. augusztus 13-án 00 óra 10 perckor Aldebrő irányából Feldebrő irányába közlekedett a hátsó ún. szökő úton. A rendőrök a szolgálati gépkocsival vele szemben haladtak. Amikor észlelték, hogy velük szembe jön egy gépkocsi, bekapcsolták a kéklámpát és a szirénát, majd amikor a két gépkocsi egymás mellé ért, ekkor az egyik rendőr karjelzéssel intett a gépkocsivezetőnek, hogy álljon meg. Azonban a gépkocsivezető nem állt meg, ezért a szolgálati gépkocsival megfordultak, utána mentek, majd elé álltak és megállították. Igazoltatást, ruházat átvizsgálást hajtottak végre, majd pedig alkohol szondát alkalmaztak, amely nem mutatott ki alkoholfogyasztást. Elkérték a lakcímkártyát, majd ellenőrizték a körözési rendszerben az adatokat és közölték vele, hogy ellene szabálysértési feljelentést tettek.

2. Füzesabonyi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Közlekedésrendészeti Osztály vezetőjének jelentésében az áll, hogy a három rendőr az adott időpontban és útszakaszon mozgóellenőrzést hajtott végre szolgálati gépkocsival. Ez az útszakasz az úgynevezett „szökő” útszakasz, és a tapasztalatok szerint ilyen késői időpontban ittas vezetők, kétes személyazonosságú személyek szokták igénybe venni. A rendőrök, amikor észlelték a szemben közlekedő járművet megkülönböztető fényjelzéssel és a gépkocsiból kéz kinyújtásával jeleztek a gépkocsi vezetőjének, hogy álljon meg, de ennek ellenére tovább hajtott. Ekkor a rendőrök megfordultak, a járművel utolérték, elé kerültek és megkülönböztető fényjelzéssel a járművet megállították. A jármű vezetője mielőtt a gépkocsiból kiszállt a hátsó ülésen lévő táskából valamit kivett, később kiderült, hogy ez egy diktafon volt. A rendőrök igazoltatást, ruházat- és gépjármű átvizsgálást hajtottak végre.

Az osztályvezető jelentésében kitér arra, hogy a rendőrök szolgálati feladataik (mozgó ellenőrzés, valamint közlekedésrendészeti ellenőrzés) ellátása során a rendőrségre vonatkozó jogszabályok, és az ezekben biztosított felhatalmazások alapján hajtották végre az intézkedést, melynek mindenki köteles magát alávetni és a rendőr utasításának eleget tenni.

A jelentés megemlíti azt a körülményt, hogy az intézkedés felfokozott pszichés helyzetben zajlott, melyben a rendőrök és az intézkedés alá vont személy a saját álláspontját erősítette, de ez az intézkedést nem tette jogszerűtlenné. Az osztályvezető jelentése végén megállapította, hogy az Rtv. 13. § (1) bekezdése¹ alapján kezdeményezett intézkedés jogszerű, szükséges és arányos volt. Az intézkedés alapjául szolgáló további jogszabályokat szintén felsorolta a jelentés, amely szerint azt az Rtv. 1. § (2) bekezdés a-b/ pontjai², a 15. §³, a 17. §⁴, a 19-20. §⁵,

¹ **Rtv. 13. § (1)** A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

² **Rtv. 1. § (2)** A Rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme, valamint az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása körében az e törvényben és törvény

a 29. §⁶. Alkalmazott jogszabályként megjelöli a jelentés az Rtv. 33. § (2) bekezdés f/ pontját, valamint a 44. § (1) bekezdés b-c/ pontjait⁷. A jelentés az Rtv. 48. §, valamint a 92-93/B. §-

felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében:

a) általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését;

b) szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében;

³ **Rtv. 15. § (1)** A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

⁴ **Rtv. 17. § (1)** A Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

(2) A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére - amint ez lehetséges - segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

⁵ **Rtv. 19. § (1)** A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

(2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

20. § (1) A rendőrt az intézkedés során

a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy

b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye

igazolja.

(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

(3) A rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

(4) Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

⁶ **29. § (1)** A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

(2) Az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot - a személyazonosító igazolványon túl - minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

(3) Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

(4) A személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosítás megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatotról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.

(5) A igazoltatás vagy a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén az előállítás csak a személyazonosság megállapításához szükséges ideig tarthat.

okat is megjelöli, azonban az adott intézkedés jogalapja tekintetében e törvényhelyek nem voltak relevánsak.

Az intézkedés további jogalapjaként jelöli meg a jelentés a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 6. § (2) bekezdés ab/ pontjait⁸, valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 38. § és 40. §-át⁹, továbbá a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény végrehajtásáról szóló

(6) A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

(7) Az igazoltatás során rögzített adatokat - kivéve, ha ezek büntető- vagy szabálysértési eljárásban kerülnek felhasználásra - az intézkedés befejezését követő szűznapon meg kell semmisíteni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a 24. § (4) bekezdése szerinti igazoltatás során rögzített adatok 24. § (5) bekezdésében meghatározott törlési idejére.

(8) E § alkalmazásában személyazonosító adaton az érintett személy nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét kell érteni.

⁷ **Rtv. 44. § (1)** A rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során

b) a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen - a jogszabályban meghatározottak alapján - ellenőrizheti;

c) a jármű vezetőjét a rendszerezett eszközzel légzésminta, ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételeivel vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezheti;

⁸ **KRESZ 6. § (2)** Ha a rendőr a forgalmat nem útkereszteződésben irányítja,

a) a járművek megállítására

aa) karjának vagy fehér szegélyű piros tárcsának függőleges feltartásával, piros vagy fehér fény körbeforgatásával, illetőleg síppal ad jelzést,

ab) menet közben a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozgatásával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal;

b) a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból vagy motorkerékpárról, illetőleg rendőrségi helikopterről hangszórón keresztül adott, a követendő közlekedési magatartásra vonatkozó utasításának megfelelő módon kell az úton közlekedő jármű vezetőjének eljárnia.

⁹ **Szolgálati Szabályzat 38. § (1)** Az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körzeti információs rendszerben, illetőleg - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban.

(2) Az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

(3) Az Rtv. 24. §-ának (4) bekezdésében meghatározott intézkedéskor a rendőr a szolgálat befejezését követően haladéktalanul írásos jelentést tesz, amely tartalmazza az igazoltatással érintett személynek az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti adatait. Az igazoltatást kérő részére az igazoltatott személy adatait is a rendőrkapitányság adhatja ki.

40. § (1) A ruházat, csomag és jármű átvizsgálása bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetése tárgyú bizonyítási eszközeinek felkutatására, közbiztonságra veszélyes eszközök kiszűrésére irányulhat.

(2) Ruházat-, csomag-, járműátvizsgálásra kerülhet sor különösen:

a) igazoltatás során,

b) fokozott ellenőrzés során,

c) személyi szabadságot korlátozó intézkedések foganatosításakor,

11/2000. (II. 23.) BM rendelet 23. § (1) bekezdés d/ pontját¹⁰ és az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. Rendelet 27. § és 40/A. §-át¹¹.

3. A Füzesabonyi Rendőrkapitányság 10020-105/11/2009. P. számú határozata.
Panaszos a rendőri intézkedés ellen a jogsértés helyén is előterjesztett panaszt, melynek elbírálása során a Füzesabonyi Rendőrkapitányság vezetője a panaszt, 2009. szeptember 23-án, mint alaptalan elutasította. Indokolása azonos volt a Közlekedésrendészeti Osztályvezető jelentésében írtakkal.

4. A Panaszos által rögzített hangfelvétel, amelyen jól hallható az egész intézkedés, így annak hangneme is. A rendőrök nem közölték az intézkedés indokát, meg nem engedhető módon utasították a Panaszost arra, hogy az intézkedésnek vesse alá magát.

A rendőri intézkedés jogszerűsége és szakszerűsége vonatkozásában a rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapítható, hogy a rendőrök intézkedési kötelezettsége az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján fennállt, mivel a Panaszos által elkövetett cselekményt a hatályos KRESZ, valamint a szabálysértésekről szóló törvény és rendelet büntetni rendeli. Ennek megfelelően az igazoltatás, ruházat –és gépjármű átvizsgálás intézkedések végrehajtása is kellő joggal történt. Ezen intézkedésekkel okozott korlátozás arányban állt az elérni kívánt céllal.

III.

A Panasztestület a Panaszos által előterjesztett panaszt megvizsgálta és a fent hivatkozott állásfoglalásában alapjogsérelmet állapított meg: a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdéséből (jogállamiság elve) levezethető tisztességes eljáráshoz való jog, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz való jog, az 55. § (1) bekezdése szerinti személyes szabadsághoz való jog, valamint az 59. § (1) bekezdés szerinti személyes adatok védelméhez való jog súlyos sérelmét.

d) rendezvény, esemény alkalmával meghatározott területre belépő személyek esetében,
e) az állam működése, illetve a lakosság ellátása szempontjából fontos létesítményekbe való be- és kilépéskor.
(3) A jármű vagy csomag átvizsgálásának türése a birtokos a (2) bekezdés a), b), c) pont esetében kényszeríthető, a d), és e) pont esetében az átvizsgáláshoz való hozzájárulás megtagadása esetén a beléptetést meg kell tagadni.

¹⁰ 11/2000. (II. 23.) BM rendelet a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény végrehajtásáról 23. § (1) A feljelentésnek az Sztv. 82. §-a (3) bekezdésében foglaltakon túlmenően tartalmaznia kell: d) engedélyhez kötött jármű vezetése esetén a vezetésre feljogosító engedély, igazolvány számát, típusát, kategóriáját, a járművet üzemeltető személy (szerv) nevét és lakcímét (telephelyét).

¹¹ 218/1999. (XII. 28.) Korm. Rendelet az egyes szabálysértésekről 27. § (1) Aki személyazonosítására alkalmas okmányával kapcsolatos kötelezettségét megszegi, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására személyi adatainak bemondását, illetőleg az okmány átadását megtagadja, vagy az említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít;százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.(3) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt a rendőrség helyszíni bírságot szabhat ki. 40/A. § (1) Aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. (2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

A rendőri intézkedés ellen a kifogások vonatkozásában álláspontom a következő:

1. A megállításának módja tekintetében megfogalmazott kifogások kapcsán megállapítottam, hogy a Panaszos járművének megállítása – az alábbi indokok alapján – jog és szakszerűen történt. Mind a feljelentésből, mind pedig a rendőri jelentésből kétséget kizáró módon kiderül, hogy a szóban forgó, Aldebrő és Feldebrő közötti, ún. „szökő” útszakasz a helyi tapasztalatok szerint ittas járművezetéssel, illetve lopással gyakran érintett, mely körülmény a már hivatkozott Rtv. 29. § (1) bekezdésében megfogalmazott bűnüldözéshez és bűnmegelőzéshez fűződő társadalmi érdek megfelelő jogalapot szolgáltatott a Panaszos igazoltatás céljából történő megállításához. Ugyanakkor a Panaszos azzal, hogy megszegte a már szintén hivatkozott KRESZ 6. § (2) bekezdés ab/ alpontjában írt rendelkezését elkövette a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését, melynek észlelése az Rtv. 13. § (1) bekezdése értelmében kifejezetten intézkedései kötelezettséget keletkeztetett az érintett rendőrök számára.

A Panaszos járművének megállítása kapcsán egyébiránt a Panasztestület („a panaszos gépjárművének megállítása megfelelő módon történt. A megállítás jogszerű és szakszerű volt”) is ezt az álláspontot képviseli. A panasznak ez a része tehát nem megalapozott.

2. A Panaszos kifogásolta, hogy kirángatták a gépkocsijából, testi kényszerrel alkalmazták vele szemben. A Panasztestület állásfoglalásában e kifogás kapcsán megállapította, hogy *”az nem volt indokolt, arányos és elfogadható”*, továbbá, hogy a *„panaszos nem adott okot és indokot a rendőröknek vele szembeni testi kényszer alkalmazására, a Testület e tekintetben megállapította az emberi méltóság és a személyi szabadság alkotmányos alapjogának súlyos megsértését”*.

A testi kényszer alkalmazásának indokoltsága és arányossága tekintetében álláspontom a következő. A Panaszos által rögzített hangfelvétel alapján megállapítható, hogy a Panaszossal szemben az intézkedő rendőrök valóban testi kényszerrel alkalmazták. Az Rtv. 47. §-a szerint *„a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre, vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést, (testi kényszer) alkalmazhat”*. A rendőri jelentés szerint a Panaszos a rendőri jelzés észlelésekor nem állt meg, hanem kifejezetten felgyorsította a gépjárművet. Miután ennek ellenére megállásra kényszerült, csak többszöri felszólítás után szállt ki a gépjárműből, és mielőtt kiszállt volna, a hátsó ülésen elhelyezett táskájába nyúlt (e körülményeket a Panaszos által megfogalmazott beadvány is tartalmazza, azonban ennek indokaként a Panaszos azt adta elő, hogy egyrészt nem látta a jelzést, másrészt a diktafonért nyúlt hátra, hogy az intézkedést rögzítse). Ez a szituáció – tekintettel az eset összes körülményére, így a napszakra, a helyszínre, valamint a Panaszos másodperecekkal azelőtt megvalósított szabálysértésére – adott esetben megfelelő jogalapot szolgáltatott a testi kényszer alkalmazására. Összességében tehát a megállásra felszólító rendőri jelzés, majd a megállásra kényszerítést követően a gépjárműből való kiszállásra felszólítás többszöri figyelmen kívül hagyása, és ehelyett a hátsó ülésen lévő táskában való keresgélés: mindezen, a Panaszos által kifejtett magatartások kelthették azt a képzetet az intézkedő rendőrökben, hogy a Panaszos nem jogkövető, nem törvénytisztelő állampolgár, esetleg támadásra készül. Ezzel kapcsolatban a Panaszos beadványában kifejtette, hogy a szemből fény -illetve karjelzést alkalmazó gépjármű rendőri jellegét csak akkor ismerte fel, amikor az mintegy 700 méteres távon megkülönböztető fény -és hangjelzés használatával való követés után megelőzte a járművét: mindez az eset összes körülményét figyelembe véve nem életszerű. Fontos azonban leszögezni, hogy a lefolytatott vizsgálatnak e kérdést kétséget kizáró módon – az egymásnak ellentmondó nyilatkozatok miatt – nem sikerült tisztáznia.

A Panaszosnak ezt a magatartását a rendőrök értékelhették rendőri intézkedésnek ellenszegülő magatartásként. Mint utóbb kiderült a Panaszos a diktafonjáért nyúlt a táskájába, azonban ezt a rendőrökkel nem közölte. E gyanús magatartást az eljáró rendőrök valós veszélyként értékelték és helyesen döntöttek úgy, hogy a Panaszossal szemben testi kényszer alkalmaznak. A panaszt tehát a testi kényszer jogalapja tekintetében elutasítom, ugyanakkor az eljárás során megállapítást nyert, hogy az Rtv. 62. § (1) bekezdés¹² szerinti jelentéstételi (a kényszerítő eszköz alkalmazásáról jelentést kell tenni a szolgálati előjárónak), továbbá az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglalt panasz lehetőségéről való tájékoztatási kötelezettségüknek (a rendőr köteles a kényszerítő eszköz alkalmazását követően az érintett személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről) a rendőrök nem tettek eleget, ezzel a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjoga a Panaszosnak sérült, így a panasznak e kifogás tekintetében helyt adok.

3. Az intézkedés indokának közlésével kapcsolatosan megállapítható, hogy a rendőr csak annyit közölt, hogy „igazoltatás”. A kivizsgálásról készült rendőri jelentésben szerepel, hogy a helyi tapasztalatok szerint, ilyen késői időpontban ittas járművezetéssel, illetve lopással gyakran érintett ez az útszakasz.

Egyetértve a Panasztestület ezzel kapcsolatban kifejtett véleményével miszerint a rendőri jelentésben írt indok *„kellő jogalapot szolgáltat, azonban ezt a panaszossal nem közölték.”* A panasznak e kifogás tekintetében helyt adok.

4. Az igazoltatással, ezen belül pedig a lakcímkártya elkérésével kapcsolatban az álláspontom a következő. A Panaszos az igazoltatás során az Rtv. 29. § (2) bekezdés alapján köteles a személyes adatainak a hitelt érdemlő módon történő igazolására, melynek ez esetben a személyi igazolvány átadásával eleget tett, így a lakcímkártyájának átadására, illetve lakcím adatainak a bemondására nem volt köteles.

Egyetértve a Panasztestület ezzel kapcsolatos álláspontjával – miszerint: *„a személyazonosságot elsősorban a személyazonosító igazolvány igazolja. (...) tartalmazza a polgár nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét, nemét arcképét és saját kezű aláírását.(...) a lakcímkártya illetve annak adatainak elkérés folytán sérült a panaszos Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ában foglalt jogállamiság és jobbiztonság alapelveiből levezethető tisztességes eljáráshoz és az 59. §-ban biztosított személyes adatok védelméhez való joga.,* – a panasznak helyt adok.

5. A Panaszos sérelmezte a ruházatának és gépjárművének átvizsgálását. Az Rtv. 29. §-nak (6) bekezdése szerint a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény, vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi. E tekintetben a panasz nem megalapozott. A Panasztestület szintén erre az álláspontra jutott, amikor e kérdéskör kapcsán kifejti, hogy *„nem talált a rendőri intézkedéssel érintett, a panaszos esetében alapjog sérelem megállapítására alkalmas okot.”*

6. A Panaszos kifogásolta, hogy az intézkedés során a rendőrök alkoholszondát alkalmaztak. Erre a rendőröknek a már korábban idézett Rtv. 44.§ c/ pontja alapján felhatalmazásuk volt, e

¹² **Rtv. 62. § (1)** A kényszerítő eszköz alkalmazását jelenteni kell a szolgálati előjárónak.

tekintetben tehát a panasz megalapozatlan. A Panasztestület a panasznak e része vonatkozásában sem állapított meg alapjogsérelmet.

7. A Panaszos sérelmezte továbbá az intézkedő rendőrök hangnemét, magatartását. A rendelkezésre álló hangfelvétel alapján megállapítható, hogy a rendőrök mind az Rtv.-ben mind pedig a Szolgálati Szabályzatban, a rendőri fellépés módjaként meghatározottakat megsértették. Nem megengedhető hangon és stílusban beszéltek a Panaszossal, melynek következtében a panasznak e része vonatkozásában – egyetértve a Panasztestületnek e kérdés kapcsán képviselt álláspontjával – helyt adok.

8. A Panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök az intézkedés befejezésekor köszönés nélkül hagyták el a helyszínt. A hangfelvétel alapján megállapítható, hogy a rendőrök az intézkedés végén elköszöntek a Panaszostól, tehát e kifogás kapcsán a panasz nem megalapozott. A Panasztestület e kifogás kapcsán sem állapított meg alapjogsérelmet.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdése, az 54. § (1) bekezdése, az 55. § (1) bekezdése, valamint az 59. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100.§ (1) bekezdés a) pontja valamint a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1. § (2) bekezdése, a 13. § (1) bekezdése, a 15. § (1) bekezdése a 17. §, a 19-20. §, a 29. §, a 44. § (1) bekezdése, a 62. § (1) bekezdése, a 92. § (1) bekezdése, a 93/A § (7) és (9) bekezdései;
- Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 38. § és 40. §-a;
- a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 6. § (2) bekezdés ab/ pontjai.

A Rendőrség hatásköre és illetékessége a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) bekezdésének, valamint a 93/A. § (7) bekezdésének a rendelkezésein alapul.

Budapest, 2010. január „ „

Dr. Bencze József r. altábornagy

